

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2026/19909-S.26.27189
BAŞVURU NO : 2026/14510
KARAR TARİHİ : 01/10/2026

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN : [Redacted]
Adres: [Redacted]
[Redacted]
BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ : [Redacted], TCKN: [Redacted]
Adres: [Redacted]
[Redacted]
BAŞVURUYA KONU İDARE : ADALET BAKANLIĞI
BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuranın bilgi edinme başvurusunun cevaplandırılması talebi hakkındadır.
BAŞVURU TARİHİ : 12/06/2026

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza şikayet başvurusunda bulunan [Redacted] temsilcisi [Redacted] (T.C Kimlik No: [Redacted] başvurusunda özetle; derneğin CİMER üzerinden hapisanelerde bulunan engelli mahpus sayısına dair çeşitli tarihlerde Adalet Bakanlığından bilgi talebinde bulunduğunu ancak Bakanlık tarafından talebin reddedildiğini belirterek ceza infaz kurumlarında bulunan engelli mahpus sayısının, engel türü ve cinsiyete göre ayrıştırılmış biçimde düzenli olarak kamuoyuyla paylaşılmasını talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün başvuru konusuna ilişkin 31.8.2026 tarih ve E [Redacted] sayılı yazısı ve ekinde özetle;

2.1. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun 7. maddesinde; “Bilgi edinme başvurusu, başvurulanan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır.

Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.” hükümleri ile,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Yine anılan Kanunun “Kurum içi düzenlemeler” başlıklı 25. maddesinde de “Kurum ve kuruluşların, kamuoyunu ilgilendirmeyen ve sadece kendi personeli ile kurum içi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler hakkındaki bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkının kapsamı dışındadır. Ancak, söz konusu düzenlemeden etkilenen kurum çalışanlarının bilgi edinme hakları saklıdır.” hükmünün yer aldığı,

Bu kapsamda, başvuruya konu hususların ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden olduğu ve yukarıda bahsi geçen Kanun hükümleri çerçevesinde bilgi edinme hakkı kapsamı dışında kaldığının değerlendirildiği hususu belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74. maddesinde “(1) Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye’de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir. (2) Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu gecikmeksizin, dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir. (3) Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.”,

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun Görevi” başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrasında “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”,

5. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun;

5.1. “Amaç” başlıklı 1. maddesinde,

“Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.”,

5.2. “Tanımlar” başlıklı 3. maddesinin ilgili bentlerinde;

“c) Bilgi: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan bu Kanun kapsamındaki her türlü veriyi,

d) Belge: Kurum ve kuruluşların sahip oldukları bu Kanun kapsamındaki yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plân, film, fotoğraf, teyp ve video kaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını, (...) ifade eder.”,

5.3. “Bilgi edinme hakkı” başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasında,

“Herkes bilgi edinme hakkına sahiptir.”,

5.4. “Bilgi verme yükümlülüğü” başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrasında,

“Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.”,

5.5. “İstenecek bilgi veya belgenin niteliği” başlıklı 7. maddesinde;

“Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır. Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.”,

6. 27.04.2004 tarihli ve 25445 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik’in “İstenecek bilgi veya belgelerin niteliği” başlıklı 12. maddesinin 2. fıkrasında; “Kurum ve kuruluşlar; ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurular ile tekemmül etmemiş bir işleme ilişkin bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler.”,

Düzenlemeleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ ERTUNÇ ERKAN BALTA’NIN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

7. Yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirilerek başvuru konusuna ilişkin “Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

8. Başvuran, bilgi edinme hakkı kapsamında 1 nolu paragrafta belirtildiği üzere engelli hükümlü ve tutuklulara ilişkin birtakım istatistiki veriler talep etmektedir.

9. Anayasa’nın 74. maddesinde güvence altına alınan bilgi edinme hakkı, demokratik hukuk devletinin temel unsurlarından biri olan şeffaf ve hesap verebilir yönetim anlayışının araçlarından biridir. Bilgi edinme hakkı, bireylerin yalnızca kendilerini doğrudan ilgilendiren hususlarda değil, kamu gücünün kullanılış biçimini denetleyebilmeleri bakımından da anayasal önem taşımaktadır.

10. 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun 1. maddesinde Kanunun amacının demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemek olduğu belirtilmiştir. Kanunun 5. maddesinde ise kurum ve kuruluşların, Kanunda yer alan istisnalar dışında her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmakla yükümlü oldukları hükme bağlanmıştır.

11. Bu düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, bilgiye erişimin kural, bilgi vermemenin ise istisna olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle bilgi edinme hakkını sınırlandıran hükümlerin dar yorumlanması, bilgi edinme hakkının kullanılmasını kolaylaştıran yorumların ise tercih edilmesi gerekmektedir.

12. Hukuk devletinin en önemli araçlarından olan yönetimde şeffaflık ilkesi gereği devletin işleyiş şekli, alınan kararlar, yerine getirilen iş ve işlemler ile personelin tutum ve davranışları gibi hususlarda vatandaşlarını bilgilendirmesi gerekmekte olup yönetimde şeffaflık sayesinde yönetime güven, idarenin işleyişinde objektiflik, adillik ve etkinlik sağlanmaktadır (Anayasa Mahkemesi [AYM], B. No: 2016/6815, 15.02.2023, §§ 43-45). Kişiler, idarelerin iş ve işlemlerinden bilgi edinme hakkının kullanılmasıyla haberdar olarak idari sürece dâhil olabilmekte; böylece idarenin denetimi kolaylaşmaktadır. Kurum ve kuruluşlar ise bilgi edinme başvurularını cevaplandırmak, bilgi ve belgeye erişimde gereken kolaylıkları sağlamak yoluyla şeffaf yönetimin sağlanmasına katkıda bulunurlar.

13. Somut olayda başvuru, engelli hükümlü ve tutukluların engel türleri ile cinsiyete göre dağılımına ilişkin istatistiki veri talep etmiş olup talep edilen bilgi belirli kişiler hakkında ayrıntılı veri, kişisel veri, sağlık verisi veya gizlilik içeren belge olmayıp yalnızca sayısal ve istatistiki bir bilgiden ibaret olduğu görülmektedir.

14. İdare tarafından Kurumumuza gönderilen cevapta, talep edilen verinin ancak ayrı veya özel bir çalışma sonucunda oluşturulabileceği belirtilerek 4982 sayılı Kanunun 7. maddesinin ikinci fıkrasına dayanılarak olumsuz cevap verildiği belirtilmiştir.

15. Kuşkusuz bilgi edinme hakkı, idareyi yeni bir araştırma, değerlendirme, rapor veya analiz hazırlamaya zorlayan bir hak değildir. Ancak anılan Kanunun 7. maddesinin ikinci fıkrasının uygulanabilmesi için talep edilen bilginin gerçekten mevcut olmaması ve ancak yeni bir çalışma sonucunda üretilebilecek nitelikte bulunması gerekli olduğu düşünülmektedir.

16. Oysa somut olayda talep edilen bilgi, engelli hükümlü ve tutuklu sayısı, engel türü ve cinsiyete göre dağılımına ilişkin istatistiki verilerdir. İdarenin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Engelli Bireylerin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Toplumsal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun 11.11.2025 tarihli toplantı tutanaklarında engelli hükümlü ve tutuklu sayısı ve engel türüne ilişkin istatistiki verileri açıkladığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, İdarenin, yürüttüğü işlemlere ilişkin temel sayısal verileri kayıt altına alması ve gerektiğinde bunlara erişebilmesi, kamu yönetiminin etkinliği ve kurumsal hafıza bakımından doğal bir gereklilik olarak görülmektedir.

17. Kamu kurumlarının yürüttükleri faaliyetlere ilişkin temel istatistiki verileri tutmaları, yalnızca yönetsel ihtiyaçların değil, aynı zamanda hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkelerinin de bir sonucudur. Özellikle anayasal bir yetkinin uygulanmasına ilişkin süreçlerde ortaya çıkan sayısal verilerin kamu kurumlarınca izlenebilir ve erişilebilir olması beklenmektedir.

18. Talep edilen bilginin oluşturulabilmesi için farklı birimlerde bulunan kayıtların bir araya getirilmesinin veya mevcut verilerin sayısal olarak derlenmesinin gerekmesi, tek başına bu bilgiyi 4982 sayılı Kanunun 7. maddesi kapsamında değerlendirmeyi haklı kılmayacağı düşünülmektedir. Aksi yöndeki olumsuz yorum, kamu kurumlarının sistematik biçimde kayıt altına aldığı veya kayıt altına alması gereken bilgilerin erişime kapatılmasına yol açabilecek ve bilgi edinme hakkını önemli ölçüde daraltabileceği değerlendirilmektedir.

19. Buradan hareketle başvuranın talebi, kamuoyunu ilgilendiren bir konuda genel nitelikli istatistiki bilgiye ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Bu yönüyle talebin karşılanması durumunda herhangi bir kişinin özel hayatının gizliliğini, kişisel verilerin korunmasını, ceza infaz kurumlarının güvenliğini veya Devletin güvenliğine ilişkin menfaatleri etkileyecek nitelikte olmayacağı değerlendirilmektedir.

20. Bu nedenle Kurumumuzca, cezaevlerinde bulunan engelli tutuklu ve hükümlü sayısı, bunların engel türüne ve cinsiyete göre dağılımına ilişkin verinin, kamu otoritesinin yürüttüğü faaliyetler kapsamında mevcut olması gereken temel istatistiki bilgilerden olduğu, söz konusu verinin paylaşılmasının 4982 sayılı Kanunun amaç ve ruhuna daha uygun düşeceği, bu nedenle başvurunun reddedilmesinde bilgi edinme hakkının dar yorumlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

21. Sonuç olarak yukarıda yapılan açıklamalar, anılan mevzuat hükümleri ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın, bilgi edinme hakkı kapsamında engelli ve tutuklu hükümlülere ilişkin istediği istatistiki verilerin kendilerine bildirilmesi talebinin ayrı veya özel bir çalışma sonucunda oluşturulabileceği belirtilerek 4982 sayılı Kanunun 7. maddesi dayanılarak olumsuz cevap verilme işleminin hukuka aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

22. İyi yönetim ilkelerine, 28.03.2013 tarihli ve 28601 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “İyi yönetim ilkeleri” başlıklı 6. maddesinde yer verilmiş olup; söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde başvuranın dilekçesi bakımından İdare tarafından süresi içerisinde işlem tesis edilmediği ve karara karşı hangi sürelerde hangi mercilere başvurulabileceğinin gösterilmediği anlaşıldığından İdareye; “makul sürede karar verme”, “kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi” ile “karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi” ilkesine ve yukarıda yapılan açıklamalar kapsamında bilgi edinme hakkı ve şeffaflık ilkelerine uygun davranılması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

23. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunun 21. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup yetkili ve görevli mahkemelerde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE,**

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Başvuranın bilgi edinme hakkı kapsamında cezaevlerinde bulunan engelli tutuklu ve hükümlü sayısı ile bunların engel türüne ve cinsiyete göre dağılımına ilişkin verinin kendilerine bildirilmesi talebinin olumlu şekilde yanıtlandırılması hususunda **ADALET BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA**,

6328 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, ilgili İdare tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin veya eylemin 30 (otuz) gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna;

Kararın **BAŞVURAN TEMSİLCİSİNE ve ADALET BAKANLIĞINA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Mehmet AKARCA
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.